

exacta sunt, neque enim, uti conjicio, causa publicæ deerant, eademque probabiles, quibus Apostolicæ Sedi subsidia quædam essent ab inferioribus Ecclesiis conferenda. Pius III. conatus est, ut eam disciplinam generaliter in Occidente proponeret; non tamen id potuit in Gallia præsertim recipi, repugnante Ludovico VII. anno 1503., quo Pius obiit. Hinc sub Julio II., Leone X., Adriano VI., & Clemente VII. anceps fuit, & difformis consuetudo Ecclesiarum, imò & ferè ubique obnoxia contentione. Supremam manum tuendis Apostolicæ Camerae juribus censuit admovendam Paulus III. anno 1541. edita generali constitutione, qua spolia generaliter indicerentur: Habetur ista in cap. 1. de spoliis Clericorum in septimo Decretalium; exitu tamen parum felici. Julius III. censuit opportunum, eam constitutionem moderari; etenim anno 1549. statuit, ut quicumque ecclesiasticus in Curia Romana decederet, aut eam sequens, in quamcumque causam testari posset; quòd si intestatus decederet, ei legitimi heredes ubicumque degentes succederent. Deinde anno 1553. statuit, ut quando multa jurgia in provinciis oriebantur occasione spoliatorum, cognitiones causarum reservarentur soli Thesaurario generali, ut exactio spoliatorum tam Status S. Romanæ Ecclesiæ, quam aliarum partium Italiæ, celerius, & facilius fiat, ne ministrorum multitudine confundatur. Nihil singulare occurrit sub Marcello II. ac deinde ubi Paulus IV. anno 1556. mandavit aliquibus, ut spolia nomine Camerae exigent, exceptionem addidit, nisi aliud obtineret ex privilegio Apostolico, seu ex consuetudine legitime præscripta in loco vigenti. Similia etiam mandata prodierunt à Pio IV. anno 1560. Ut paucis dicam, ea tempestate hinc singularibus bullis, hinc contrariis privilegiis, vel moribus contendebatur. Sed & idem Pius IV. eodem anno constitutionem edidit, qua decrevit, ut bona Clericorum omnium illicitè quæsita post eorum obi-

tum ad Apostolicam Cameraam devolverentur; qua tamen constitutione non comprehenduntur aut Cardinales, aut decedentes in Curia, aut Clerici illi, qui singulari jure à Pontificis spoliis exempti probarentur. Laudanda est maximè in hac parte prudentia Patrum Tridentinorum, qui ne verbum quidem horum spoliatorum facientes, contenti fuerunt definire in sess. 24. de Ref. cap. 16. & 18., fructus vacantium beneficiorum per Æconomos ab Episcopo, & fructus mensarum Episcopaliū per Æconomos à Capitulo deputandos curari oportere, & futuris successoribus reservari. Pius V. potius cura constitutione anni 1567. 3. Kal. Septembris statuit, primùm, ut nomine spoliatorum capi nequeant suppellectilia sacra ad Episcopalem Cappellam pertinentia; deinde, ut spoliis minimè containerentur arca lignea, dolia, aliæve res domesticæ viliores, quæ in defuncti ædibus reperirentur; denique ut minimè subjacerent spoliatorum legibus beneficia illa, quorum fructus, & proventus triginta ducatorum auri de camera secundum communem estimationem valorem annuum non excederent; quod ideo se statuisse refert, ne deinceps contingat, insolentia spoliatorum Camera Apostolica collectorum aliquas Ecclesias, aut hominem quempiam damno, aut injuria affici. Interea contentiones in hac materie variis in provinciis plurimæ extiterunt. In Galliis ortum quidem, ut modò notabam, spolia habuerunt, sed vix paucis annis vigere potuerunt. Germania ab eisdem semper fuit immunis, quod testatur Navarrus in Commentario de spoliis Clericorum §. 14. num. 2. Exempta quoque fuit Polonia, & Lusitania; imò etiam in Italia, & Insulis adjacentibus Sicilia, Venetiæ, & Ducatus Mediolanensis. Videantur Marcus Antonin. variar. resolut. lib. 1. resolut. 46. num. 4., Garzias de benefic. parte 2. cap. 1., Navarrus loco citato §. 5. numero 5. & §. 16. princ., qui & in §. 9. num. 6. adjicit, consuetudinem habere in multis Episcopatibus Hispania, ut Episcopus optet

ret unam speciem rerum mobilium, vel se moventium, quas beneficiarius mortuus reliquit, quod quoque fit in multis Belgii locis. Videantur insuper Filliucius de spoliis Clericorum cap. 7. num. 24., Azorius de spoliis cap. 4. §. 2. vers. 4., & Acta Ecclesiæ Mediolanensis Concilio Provinciali 5. parte 3. sub titulo De Ecclesiis, earum suppellectile, & fructibus, & parte 4. sub titulo De beneficiis vacantibus. In Regno Neapolitano vix ex mandato singulari Pii V. spolia quandoquæ exigì cœperunt, quando contentiones statim emergerunt, quas extra ordinem compescere studuit Sixtus V. in sua constitutione Cum sicut accepimus anni 1589. 1. Januarii. In Sardinia Regno jam à temporibus Pii V. abs jure spoliatorum explicando cessatum est gratia Ecclesiarum. In Sabaudia, & Pedemontio jamdudum Pius IV. in Brevi directo ad Duce[m] Emmanuelem Philibertum gratia ejusdem Principis jura spoliatorum cesserat, ita tamen ut bona inde redacta in pios usus converterentur. Deinde ab anno 1590. iterum Pontificæ Camerae sollicitatores conati sunt, ut spoliis colligendis vacarent. Inita interea temporales transactiones, & in Pontificio Regno Concordato anni 1742. ita res relicta est uti moribus erat recepta. Tandem verò anno 1750., ita res absoluta fuit, ut nihil amplius sub spoliatorum nomine à Clericis beneficiariis, eorumve successoribus exigatur. Reliquum est, ut intelligant beneficiarii reddactam apud nos esse rem ad jus commune, nimirum testamenta quidem in pias causas permitti juxta capitulum 12. de testam., non verò testatores libertate potiri, quasi de re sua disponant; ubi autem nihil testamento disposuerint, legitimos Clerici heredes debere Ecclesiæ restituere ea, quæ sciverint à defuncto intuitu Ecclesiæ esse quæsita.

Expendenda adhuc supersunt onera quædam extraordinaria, quibus beneficiarii aliquando subsunt fructuum causa. Hujusmodi in primis sunt præstatio-

nes quædam Episcopo faciendæ in argumentum, atque vestigium veteris amplissimæ potestatis, quæ, uti initio præfebar, ecclesiasticis Antistitibus competeat in omnibus bonis ecclesiasticis administrandis. Et quidem olim statim ac Episcopi Portionem bonorum immobilium, & jurium inferioribus administrandam cesserunt, adhuc identidem iidem Episcopi pro modo novarum acquisitionum certa jura explicabant, uti erat, quarta legatorum, quæ aliter dicebatur quarta mortuorum, de qua jam alibi locutus sum, cum de beneficiis parochialibus agerem; item percipiebant certam decimarum portionem modò tertiam, modò quartam, denique percipiebant census annuos, prout pactione initio facta contineretur, can. 10. caus. 10. quæst. 1., causa 23. 25. & sequentibus caus. 12. quæst. 2., cap. 16. de offic. judic. ord., cap. 14. & 15. de testam., cap. 6. de censib. Sed hæc jamdudum ferè omnia exoleverunt, postquam præsertim adaukti fuerunt redditus mensarum Episcopaliū, nisi adhuc consuetudo alicubi servetur, cui sanè semper est indulgendum. Videatur Panormitanus ad cap. Conquerente de offic. jud. ordin., & ad cap. Certificavit de sepulchris. Si hodiernam disciplinam spectemus, jura illa extra ordinem ad Episcopum pertinentia ad triplex caput reducuntur, nempe procuracionem, cathedraticum, seu synodaticum, & subsidium, uti vocant, charitativum. Procuracionis nomine intelliguntur impensæ, quæ Episcopo sunt necessariae, dum aut Ecclesiam visitat, cap. 16. de offic. jud. ordin. can. 45. vers. Visitatores caus. 12. quæst. 2., aut Ecclesiam consecrat, vel Altare, cap. 10. de simon. cap. 23. de censib., cap. 1. §. Deinde, & cap. 2. eod. tit. in 6. Ab eo tamen onere immunes sunt Ecclesiæ pauperes, Xenodochia, & loca sacra exempta abs jurisdictione Episcopali, Clement. 1. eod. tit., Concil. Trident. sess. 24. de Ref. cap. 3. Nihil in præsentia adjicio in hanc rem, quando hæc

hæc tradidi in tractatione de potioribus Ecclesiæ dignitatibus in dissert. de Episcopis Cathedraticum, quod alio nomine *synodaticum* dicitur, & apud veteres *Eulogia*, can. 8. dist. 18., est census duorum solidorum, qui à Clericis Episcopo sui solet in honorem Cathedræ tempore celebrandæ Synodi Diæcesanæ, cap. 16. de offic. jud. ordin., can. 1. caus. 10. quæst. 3. Verùm cum solidorum veterum valor perspicuus non sit apud omnes, usus invaluit, ut Cathedratici quantitas moribus potius uniuscujusque diæceseos definiatur. Subsidium charitativum petere olim consueverant Episcopi, quo casu inopia premerentur, aut gravi aliqua causa, cui ex bonis mensæ suæ non satis occurrere possent, dicto cap. 16. in fine, cap. 6. §. *Prohibemus* de censibus. Hodie non nisi semel ab Episcopo exigitur, quæcumque tandem emergant causæ, & quidem juxta eam quantitatem, quæ moribus uniuscujusque Ecclesiæ definita dignoscitur; quod ex taxa Innocentiana Pragmatici testantur inductum fuisse.

Romano quoque Pontifici aliquando extra ordinem certæ præstandæ fuerunt pensiones. Potissimum his occasionem dederunt subsidia conferenda in expeditionem exercituum gratia tuendæ christianæ Reipublicæ adversus dira odia infidelium. Consistebant autem modò in decimis, modò in vigesimis fructuum. Revocata istæ fuerunt primùm in Constantiensi Concilio anni 1417. sess. 41., deinde verò in Regula 63. Cancellariæ, quæ hodie ita concipi solet: *Item revocavit quascumque decimarum, necnon subsidiorum, vigesima, & aliorum onerum impositiones ex quavis causa emanatas (non tamen decimarum, subsidiorum, & onerum impositorum ex quavis causa, & occasione expeditionis contra Turcas, & Orthodoxa fidei hostes) & quascumque facultates super decimarum, vigesima, & onerum hujusmodi exactione, quibusvis fructuum, & proventuum Camera Apostolica debitorum, collectoribus, & Apostolica Sedis nunciis ab eisdem prædecessoribus concessas. Qui-*

bus olim formulis hæc regula conciperetur, & quænam sit hodie recepta hujus regulæ interpretatio, perspicuè tradit Rigantius. Non tamen inde cessaverunt præstationes gratia Romanæ Ecclesiæ. Nam in vicem decimarum, aut vigesimarum successerunt annatæ, ita dictæ, quòd quicumque beneficiarius, qui beneficium à Sede Apostolica sit impetraturus, teneatur luere in Romana Curia fructus unius anni. Varia fuit in hac re disciplina, de qua passim multa notant juris ecclesiastici cultores. Hodie dimidium tantùm annui redditus præstari solet gratia Apostolicæ Camera, quoties redditus beneficii excedat annum redditum 24. Ducatorum. Quòd si agatur de beneficio perpetuò unito Collegio, vel Monasterio fit, præstatio quindenni, ita dicta, quòd singulis quindecim annis solvatur annata, quasi fingatur, singulis quindennis beneficium vacare, quòd cæteroque nunquam vacat, ne aliàs ex unione detrimentum Apostolicæ Camera ingeratur. In beneficiis consistorialibus præter annatas pendi etiam consueverunt non solum, ut vocant, *minuta servitia* inter Officiales Romanæ Curie dividenda, verùm etiam *communia servitia*, ita dicta, quòd pendatur integra annata, cujus dimidia portio Papæ cedat, altera dimidia Cardinalibus in consistorium convenientibus. Hæc tamen omnia non ubique obtinent: qua in re parendum est receptis in unaquaque Provincia consuetudinibus.

Præterea in causam publicæ rei decuit, aliquando beneficiorum fructuum portionem impendi; si enim isti generaliter in pias causas convertendi sunt, dandus erit necessariò locus in patriam indigentem, & extraordinariis oneribus pressam charitati, pietatique exercendæ, uti enim ait Cicero in lib. 1. officior. cap. 18. sect. 17. *Omnes omnium charitates patria una complexa est.* Id prudentissimè agnoverunt Alexander III., & Innocentius III. in cap. 4. & 7. de immunit. Eccles., ubi licet conquerantur, quòd

quòd laici quidam Ecclesiarum bona vastarent, volunt tamen, ut, quoties urgens necessitas suadeat, faciliè de redditibus Ecclesiæ publicæ saluti, & incolumitati consulatur. Consonat Clementina un. de immunit. Eccles., & extrav. un. eod. tit. int. com. Huc etiam referitur, quòd scribebat Honorius III. anno 1224. ad Clerum Constantinopolitanæ Ecclesiæ apud Rainaldum num. 25. ibi: *Attendentes, satius esse, ut bona vestra, & Ecclesiarum vestrarum pro manutenendo Imperii Statu communicetis ad tempus, quam ea omnia perpetuò amittatis, de Fratrum nostrorum consilio propter urgentem necessitatem duximus statuendum, ut omnium vestrorum proventuum hujus anni, omniumque aliorum mobilium, quæ nunc habetis in ipso Imperio, exceptis dumtaxat Ecclesiarum thesauris, & vestibus, & equis, & utensilibus, in quibus non est aurum, vel argentum, aut lapides pretiosi, medietatem integre conferatis.* Et quidem hæc præstatio in provinciis fiebat, auctoritate Episcoporum accedente clerici consilio, uti liquet ex cap. 4. de immunit. Eccles. Primùm sub Innocentio III. cum renovata fuisset eadem disciplina in cap. 7. de immunit. Eccles., adjecta fuerunt hæc verba: *Propter imprudentiam tamen quorundam, Romanus Pontifex prius consulatur, quæ sanè verba non simpliciter reservationem inducunt, tantùm ex iis monentur Ordinarii, ne inconsulto Romano Antistite suam in hac parte potestatem exercent.* Bonifacius VIII. in cap. 3. de immunit. Eccles. in 6. non aliter voluit subsidia hæc concedi, quam si auctoritas intercedat Apostolicæ Sedis. Atque id primam præbuit occasionem dissidiorum inter eundem Bonifacium, & Philippum Galliarum Regem, cui sanè Clerus Gallicanus ob causas publicas annua quædam suppeditabat. Excusabat se Bonifacius in Epistola ad eundem Regem, tradens, nolle se omninò subtrahere id subsidii genus, tantùm vetuisse, ne sine licentia Sedis Apostolicæ id quisquam moleretur. Cæterum studio pacis idem Bo-

nifacius alia edita constitutione die 20. Julii anno 1297. ita mentem suam declaravit: *Adjicimus insuper hujusmodi declarationi nostræ, quòd si præfatis Regi, & successoribus suis pro universali, vel particulari ejusdem Regni defensione periculosa necessitas immineret, ad hujusmodi necessitatis casum se nequaquam extendat constitutio memorata, quin potius idem Rex, ac successores ipsius possint à Prælatibus, & Personis ecclesiasticis dicti Regni petere, ac recipere pro hujusmodi defensione subsidium, vel contributionem, illudque, ac illam Prælatus, & Persona prædicti præfati Regi, suisque successoribus inconsulto etiam Romano Pontifice teneantur, & valeant sub quorundam nomine, aut aliàs etiam impetrari, non obstantibus constitutione prædicta, seu quovis exemptionis, vel alio privilegio Clemens V. Bonifacii VIII. successor agnitis periculis, & incommodis, quæ ex constitutione Bonifacii, & ad eam factis declarationibus emergerant, & Bonifacianam constitutionem, & declarationes omnes abrogavit, rem totam exigens ad unam definitionem Concilii Lateranensis in dicto cap. 7. de immunit. Eccles., uti liquet ex Clement. un. eod. tit., quòd & confirmavit Benedictus XI. in extrav. un. eod. tit. In hanc ipsam rem certi deinde modi propositi fuerunt in Concilio Constantiensi anni 1417. sess. 43. his verbis: *Per summos autem Pontifices nullatenus imponi generaliter super totum Clerum, nisi ex magna, & ardua causa, & utilitate universalem Ecclesiam concernente, & de consilio, & consensu, & subscriptione S. R. Ecclesiæ Cardinalium, & Prælatorum, quorum consilium commodè haberi poterit. Nec specialiter in aliquo Regno, vel Provincia, inconsultis Prælatibus ipsius Regni, vel Provincia, & ipsis non consentientibus, vel majori parte; & eo casu per personas ecclesiasticas, & auctoritate Apostolica dumtaxat levare.**

Denique ad onera, quibus extra ordinem subsunt beneficiarii, pertinent pensiones gratia alterius ex fructibus beneficii, quotannis præstandæ. Si pensio primam originem respiciamus, ea antiquissima dignoscetur, ita tamen ut non

non egrederetur naturam alimentorum, quæ certis personis ex miseratione, charitate, ac pietate decernebantur. Quid enim, si Episcopus, aut quisvis Clericus à sua Ecclesia per vim eiectus, in aliam se reciperet? Dicebatur is tunc Ecclesiæ, in quam recipiebatur commendari, & ab eadem Ecclesia alebatur. Simile exemplum adparet in actione 12. Concilii Calcedonensis, ubi cum de Episcopatu Ephesino ageretur, quem duo occupaverant, Basianus nimirum, ac Stephanus, propositum fuit, ut neuter Episcopatum haberet, uterque ab Ecclesia pasceret. Hæc, uti ajebam, rudes sunt novarum pensionum imagines; etenim luebantur non à beneficiario singulari, sed ab ipsa Ecclesia; non in certa quantitate consistebant, sed in alimentis; aliquando etiam, aut elapso certo tempore, aut mutatis causarum adjunctis, ipso jure cessabant. Pensiones, quales in præsentia existunt, introduci ceperunt, partitione facta inter Clericos bonorum Ecclesiæ, & unicuique certo assignato titulo, certo officio sacro gerendo, certis etiam bonis titulo beneficii datis; & quoties bona isthæc uberiora essent, non fuit dubitatum, quin ex illis certa portio detraheretur, alteri indigenti Clerico concedenda, qui tamen nec sacri officii gerendi communionem haberet, nec ullo modo in administratione bonorum beneficii curam gereret. Hinc pensionarii à beneficiariis distinguuntur, propterea quod beneficiarii titulum universalem habere dicantur, pensionarii titulum singularem intra certam pecuniæ quantitatem coercitum, eodem ferè modo, quo in successione defunctorum legatarii ab heredibus secernuntur. Olim imponere pensiones poterat, quicumque esset ordinarius beneficiorum collator, sed hodie ferè obtinuit, ut à Romano Pontifice impetrentur. Nullibi profectò de hac reservatione constat: tantum notant Pragmatici, Episcopos ab hac potestate non utendo cecidisse. Verùm hæc ratio an suffrage-

tur apud Jureconsultos, plurimum dubito: etenim pensionum imponendarum facultatem extra ordinem exerceri, nemo dubitat, tum nimirum, cum gravis causa id exposcant. Eam ob rem jure peterem, quomodo ea potestas non utendo admittatur, qua nemo uti valet, nisi emergens extra ordinem causa id suadeat? Quin non usus est, facile dicet, nullam se utendi occasionem habuisse, tum demum usus, cum occasio prodeat. Appellat alli ad titulum decretalium Gregorii IX. *ut ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur*. At enim an titulus ita inscriptus valeat per se reservationem inducere, prorsus ignoro, nec ego adfirmare auferem, præsertim quòd titulus iste non eò pertineat, ut conferens beneficium alteri non concedat pensionem, sed potius eo, ut conferens beneficium nihil sibi retineat, quasi in pretium collationis, quemadmodum liquet, collatione facta cum capitulo unico eodem titulo. Provocant alii ad capitulum 21. de præbendis. Notandum tamen, pensionem, de qua ibi agitur, & quæ non omnino probatur, non jam fuisse impositam ab ordinario beneficii collatore, sed ab Judicibus delegatis, ut causam litigiosi beneficii dirimerent; verius dixerim, ab electis arbitris. Item notandum, non eam fuisse controversiam, in qua quæreretur, an ad unum Pontificem Maximum pertineret pensiones imponere, sed potius an controversiæ finis ea ratione imponi licite potuisset, qua uni ex litigantibus, beneficium, alteri pensio concederetur. Id redolebat quandam simoniæ speciem, quam Innocentius III. certa ratione cohibuit, neque omnino damnavit ideo, quia viri providi, & honesti eo arbitrio intercesserant. Post hæc nemo dubitare potest, quin receptum jus certis finibus contrahatur, & adhuc hodie certis in casibus Episcopi tuto pensiones imponant. Id evenit primis, quoties bono pacis inter contententes sancienda pensio constituitur. Si enim id electis arbitris, quam-

quam

quam certo servato modo, aliquando concessum fuit, dicto cap. 21. de præbendis, quid causæ erit, cur Ordinario providè disponenti denegetur? Id ipsum præterea evenit, cum beneficia inter Clericos auctoritate Episcopi permutantur, & æquitas suadet, inter permutantes certas constitui pensiones. Denique, ut generaliter dicam, id evenit, cum utilitas, vel necessitas urgens Ecclesiæ pensionem imponi suadeat, argumento can. 61. caus. 16. quæst. 1., can. 11. 12. caus. 16. quæst. 3., can. 8. caus. 16. quæst. 6., & cap. 6. de relig. domib. Absit autem à me, ut aliis in casibus putem, pensionum constitutionem ideo Pontifici Maximo reservari, propterea quod in his pensionum reservationibus, quædam simoniæ nota inesse solet, quod quidam ex nostris scribere non erubuerunt. Novi enim, si qui sunt in ecclesiastica Hierarchia administrati simoniæ cujuscunque labis osores, eos esse pro dignitate sua, & probitate Pontifices Maximos, quorum auctoritas in damnandis potius, quam in confirmandis simoniæ actionibus exercetur.

Ut plurimum gratia Clericorum pensiones imponi consueverunt; aliquando, licet minus frequenter, etiam gratia laicorum benè de Ecclesia meritorum, imò etiam fœminarum religiosarum. Quid enim obstat, quominus cuicumque personarum generi hac ratione prospiciatur, quando beneficiorum peculium ideo à Clericis administratur, ut ex eo indigentes quicumque percipiant? Planè alia est pensionum, alia sacrarum officiorum ratio, neque pensionis perceptio inducit sacrarum officiorum gestionem. Quando verò ex consuetudine recipi cœpit, ut pensio perpetua foret, atque in hac parte videretur quandam beneficii speciem exhibere, rarè adsignari laicis cœpit, rarius etiam fœminis, propterea quòd in istis non satis probabile haberetur exemplum. Temporibus Pii V. adhuc frequentes erant constitutæ pensiones

Tom. II.

gratia laicorum, nec satis inde Clerici poterant Ecclesiarum utilitatibus consulere ob imminutos beneficiorum redditus. Quamobrem prudentissimus Pontifex severiorem disciplinam induxit, qua fieret, ut laici ad eas idonei redderentur: Præterea operæ pretium censuit, pensionariis Clericis certum onus imponere; nimirum istis indixit, ut officium B. Mariæ recitarent, quemadmodum superius adnotabam in cap. 1. Hinc adparet, hodie pensiones propriis adhuc ad beneficia accessisse, sive ratione habita illorum, quibus concedi solent, sive ratione habita oneris diurnarum recitandarum orationum. Qua in re juvabit distinguere duplex pensionum genus, quarum aliæ ita Clericis conceduntur, ut sint in beneficii vicem, veluti cum dantur, ut quis Ecclesiæ commodius administret, vel ut quis in sacris certo sub titulo ordinetur; aliæ nullam exhibent beneficii imaginem, veluti cum dantur in meritorum reparationem. Harum discrimen agnoscitur ex formula collationis. Quoties ita conceduntur, ut sint in beneficii vicem, poterunt haberi pro sufficienti ordinationis titulo, Concilio Tridentino sess. 21. de Reform. cap. 2., & pensiones ita quæsitæ extinguuntur iis omnibus modis, quibus ecclesiastica beneficia amittuntur, putà per ingressum in religionem, aut contractu inito matrimonii; secus dicendum, quoties pensio nullam exhibeat beneficii imaginem. Cæterum generaliter pensio à beneficio se-juncta est, cap. 4. de præbendis. in 6. nec unquam venit sub generali beneficiorum nomine, nisi in iis casibus, in quibus aut generali, aut speciali jure exprimitur. Quamobrem poterit ad certum tempus concedi, item sine consensu Superioris abdicari, multiplex etiam sine dispensatione obtineri, dummodò tamen semper servetur honestas, & dolus absit, ac fraus. Non tamen inficias iverim, multa esse & beneficiis, & pensionibus communia: hujusmodi

Rt

est,

est, quod generaliter traditur, non posse præter simoniæ vitium pensiones temporali commo accepto concedi, nec etiam posse sub certis conditionibus, & modis imponi, quod potissimum induci debuit ad quascumque fraudes importunè petentium evitandas. Adde his, non valere concessionem pensionis factam tempore renuntiationis beneficii, aut tempore litis, si in renuntiatione fraus, aut in lite collusio intervenit, cap. 31. de rescr., cap. 3. de collus. deteg., cap. 30. in fine de præbend., cap. 6. de Cler. non resid. quemadmodum nec valeret cessio facta, representata pecunia, præsertim si pactum hujusmodi ab initio impositæ pensionis initum fuisset, atque id ad præcludendam omnem simoniæ impetrationis suspicionem, uti statuit Benedictus XIV. in constitutione, quæ incipit *in sublimi* anno 1741. 4. Kalend. Septembris. Qui putaverunt, cavendum quidem esse, ne pensiones aut emanentur, aut vendantur, interea tamen permitti posse, ut vendantur, emanenturve commoda pensionum, quid aliud profectò voluerunt, quam verbis ludere, & quasito colore quodam saluberrimas Ecclesiæ sanctiones evadere? Etenim supervacanea fuisset Antistitum sacrorum sollicitudo ad avertendum etiam in hac parte simoniæ vitium, si mutatis vocabulis idem facillè tentari posset exitu inspecto. Ex his liquet, paulatim factum esse, ut quamquam adhuc summo jure pensiones à beneficiis distinguantur, multa tamen redderentur, & beneficiis, & pensionibus communia.

Generaliter observatur, etiam apud Apostolicam Sedem non nisi ex causa pensiones imponi solere: videlicet aut quoties reservantur gratia beneficii in resignatione beneficii, aut quoties egregia alicujus in Ecclesiam merita illarum postulent constitutionem: hinc favore infantum vix audimus pensiones constitui, utpotè quorum nulla erga Ecclesiam merita præsumuntur, nisi

fortè aliquando contingat, Ecclesiam in infante parentum merita remunerari. Præterea observandum est, ne pensiones in grave beneficiorum detrimentum vergant; quamobrem obtinuit in primis, ne pensiones constituantur jam collato beneficio, sed tantum tempore collationis, & quidem tunc, cum beneficiarius, cujus potissimum interest, consentiat: deinde obtinuit, ut beneficia Parochialia, quorum redditus summam ducatorum centum non excedant, nullis pensionibus gravarentur, quemadmodum nec Episcopalia, quorum redditus summam ducatorum mille non excedunt; in aliis beneficiis usu receptum est, ut pensio non excedat quantitatem parti fructuum tertiæ respondentem, licet extra ordinem quandoquæ usque ad dimidiam fructuum partem extendatur; incongruum enim videtur, ut aut æqualis, aut pænè æqualis habeatur ratio pensionarii, qui nullo onere premitur, & beneficiarii, qui munus sacrum exercet. Porro hæc quantitas debet esse determinata, nec unquam potest consistere in ipsa fructuum specie; proindeque nulla sterilitatis prædiorum, aut uberioris fertilitatis, seu vel majoris, vel minoris annonæ ratio habebitur; nisi constet, graviores esse annum pensionis censum, quam ferre beneficiarius possit, quo casu licebit beneficiario ad Apostolicam Sedem confugere, ut pensio intra minorem quantitatem coerceretur. Annuæ pensionis quantitas per dimidias portiones præstari solet singulis elapsis semestribus, obligatione reali existente in ipso beneficio, eamque ob rem in successorem beneficii etiam transeunte, ita tamen, ut successor non teneatur ad præsentationes, quæ à defuncto faciendæ erant, nisi heres defuncti fuerit, aut nisi constet, quantitatem fructuum pensionario debitam versam fuisse in beneficii utilitatem, argumento cap. 1. de solution. Quod si beneficiarius ante elapsam semestre moriatur, pro rata

tem-

temporis quantitate à defuncti heredibus pensio præstabitur; reliquum à successore, vel ab eo, qui bona beneficii vacantia administrat, postulabitur; quemadmodum è converso, si moreretur pensionarius, heres pensionarii non integram exiget quantitatem semestri tempori respondentem, sed eam, quæ respondeat tempori, quo pensionarius vixit. Singularia in hanc rem minimè prostant juris capita, proindeque à similibus solent peti argumenta. Hinc est, quod vulgò traditur, facillè his accommodari posse juris civilis regulas, quæ traduntur aut de dotibus, aut de usufructu, cum soluto matrimonio, aut finito usufructu, vel fundi dotales, vel fundi fructuarii sunt ab eo, ad quem pertinent, unà cum fructibus vindicandi, juxta legem 7. ff. soluto matrim. & leg. 58. ff. de usufructu, cum similibus, dummodò tamen proportio quædam inter hujusmodi jura servetur, & accommoda omnibus sit legum interpretatio.

Ex his omnibus jam satis intelligitur, pensionem, utpotè quæ tota ad pensionarii commodum, utilitatemque refertur, onus esse reale, ac propterea non beneficiarii, sed pensionarii tantum morte extingui. Neque huc adferri potest, quod definitum est in cap. 21. de præbend., etenim pensio, de qua ibidem sermo est, nihil habet commune cum indole ordinariorum pensionum. Ea fuit concessa uni ex litigantibus in quandam veluti jurium reparationem; adeo ut qui pensionem accepit, cederet juribus, quibus se uti posse censebat, & è converso, qui beneficium accepit, cederet juribus, quibus se munitum putabat ad universos beneficii fructus retinendos. Quando verò cessiones istæ sunt personales, & personalem exinde, utpotè ex conventionem natam, obligationem inducunt, nulla amplius habetur istarum ratio, ubi beneficiarius mortuus fuerit. Cæterum quandoquæ occurrit, ut pensio-

narius valeat de sui persona in alterum jus pensionis transferre. Non loquor hæc de pensionibus, quas usus Romæ recepit in beneficiis Hispaniæ; in quibus cum ex Concordatis nemo nisi Hispanus pensionem habere potest, nihilominus mutuato nomine cujusdam Hispani pensio gratia alterius constituitur; etenim in hoc pensionum genere obtinuit, ut plus valeat rei veritas, quam fictio, proptereaque non Hispanus, sed alter tanquam verus pensionarius habeatur. Potius loquor de pensionariis illis, qui quandoquæ indultum à Pontifice Maximo obtinuerunt, ut possint in alios pensiones transferre. Horum facultas metienda est ex verbis indulti, quo modò major, modò minor adparet. Hujus autem generis indulta conceduntur aut Cardinalibus, aut Conclavistis, aut aliis personis de Romana Curia benemeritis. Quæ tamen in re media quædam via teneri solet, ut hinc minus detrimenti, quoad fieri potest, & verbi indulti patiuntur, beneficiario ingeratur; illinc facillè sinatur pensionarius jure suo uti. Ne detrimentum ingeratur beneficiario, caveri solet, ut ex ea indulti specie non ita res sese habeat, ut duo sint veluti pensionarii, quorum unus alteri succedat post extinctam pensionem. Id profectò contingeret, quoties ultima voluntate pensio in alterum transferretur, aut transferretur quidem actu inter vivos, suspensa tamen translatione reali ejusdem pensionis in tempus mortis transferentis; quamquam tamen receptum est, ut etiam supremo vitæ die, dummodò ab eo, qui adhuc vivit, pensio transferatur; adeo, ut dici possit, extitisse tempus, quo pensionarius omninò sese exuerit pensionem. Præterea caveri solet, ut pensio semel de uno in alium translata non possit iterum à secundo pensionario transferri, etiam si secundus pensionarius simili indulto gauderet; nisi tamen in indulto id specialiter exprimeretur.